

Klaipėdos „Žemynos“ gimnazija kartu su moksleiviais ir pedagogais iš Bulgarijos, Turkijos, Italijos nuo 2018-ųjų vykdo tarptautinį projektą „Roots and offshoots“, kuriuo siekiama kultūrinio, kalbinio, patyriminio jaunimo ir mokytojų bendradarbiavimo.

Projekto metu „Žemynos“ gimnazistai ir mokytojai aplankė projekte dalyvaujančias šalis. Pirmasis vizitas buvo į Bulgariją. Mokiniai gyveno bulgarų šeimose kalnų kaimelyje, toli nuo didmiesčių, tokiu būdu turėjo galimybę patirti vietinių gyvenimo būdą, šeimos tradicijas, sąlygas mokykloje žiemos metu, kai užšąla vandenį tiekiantys vamzdžiai.

Sredno Uchilishte „Kiril I Metodii“ - tai pagrindinė mokykla, kurioje mokosi bulgarų ir turkų mokiniai, nes bendruomenė yra istoriškai susiformavusi mišri. Pirmojo susitikimo metu susipažinome su visais projekto dalyviais ir partneriais, kurėme kartu projekto logotipą, pristatėme savo šalis, lankėmės istorinėse vietose, stebėjome ir ragavome vietinių ruošiamą maistą, mokėmės vietinių šokių ir dainų. Pagrindinis šio mobilumo vizito tikslas buvo patirti kitokį gyvenimo būdą ir būti tolerantiškesniems kitaip mąstantiems ir gyvenantiems.

Antrasis mobilumo vizitas vyko Turkijoje, Izmiro mieste. Vizito tema - „Kultūra skaitmeninėje eroje“. Vizito metu mums buvo pristatyta Bayrakli Nuri Atik Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi turkų mokykla, tautinės tradicijos, mokiniai kartu su kitais pro-

► **KALNUOSE.** Bulgarijoje mokiniai gyveno šeimose kalnų kaimelyje, toli nuo didmiesčių.

Pasaulį pažino dalyvaudami projekte

jekto dalyviais dalyvavo kūrybinėse dirbtuvėse, kur mokėsi ebru technikos, Izmiro universiteto kino studijoje kurė trumpametražius filmukus. Teko pamatyti ne tik istorines vietas, bet ir aplankyti kaimo vietas, pamatyti ir patirti paprastų žmonių kasdienį gyvenimą. Mokykloje, kur lankėmės, mokosi vaikai iš sunkiai gyvenančių šeimų.

Trečiasis atsakomasis svečių mobilumo vizitas vyko Klaipėdos „Žemynos“ gimnazijoje. Įvairūs renginiai, kūrybinės dirbtuvės tema „Švenčių tradicijos“ vyko visą savaitę. Gimnazija pasitiko svečius pasipuošusi ne tik svečių šalių vėliavomis bei „Erasmus“ atributika, bet ir iškilmingu koncertu mokyklos aktų salėje. Projekto dalyviai pristatė savo šalių nematerialųjį kultūros paveldą, savo kur-

tus interviu su kiekvieno regiono vadovais, atsakingais už nematerialaus paveldo išsaugojimą.

Mūsų gimnazistai sukūrė video apie Klaipėdos miesto etnokultūros centro veiklą, kurią pristatė šio centro direktoriaus pavaduotoja p. L. Dargužienė.

Kartu su svečiais mūsų mokiniai iš molio lipdė kalėdinius žaisliukus, gamino nacionalinius patiekalus, mokėsi tautinių šokių, sutartinių, kurios yra nematerialaus kultūros paveldo Lietuvoje dalis.

Žinoma, neapsieita ir be išvykų į Kuršių neriją ir Palangą, kur visi dalyviai dalyvavo edukacinėse dirbtuvėse Palangos gintaro muziejuje, o paskutinę dieną daugiausia išpūdžių paliko projekto dalyvių koncertas-vakaronė Tautinių kultūrų centre Klaipėdoje.

Paskutinis mobilumo vizitas tema „Kultūra ir šeima“ buvo numatytas gegužės mėn. Istituto Istruzione Superiore Orso Mario Corbino, Sicilijoje, tačiau dėl visą pasaulį sustabdžiusios pandemijos Italijoje „apsilankėme“ nuotoliniu būdu šį mėnesį.

Mūsų ir kitų šalių mokiniai virtualiai pristatė vestuvių tradicijas, tautinį kostiumą, kultūros dėstymą per filosofiją, istoriją ir literatūrą mokykloje.

Mokiniai dalyvavo taip pat ir edukacinėse dirbtuvėse, kurdami terminų, susijusių su nematerialiu paveldu, žodynelį bei pristatydami savo atliktus plakatus paveldo tema. „Apsilankėme“ ir Palerme, ir Milane, ir madų demonstracijoje.

Mokiniai projekto metu pažino kitokią kultūrą, tradicijas, išmoko tolerancijos kitaip mąstantiam, praplėtė savo supratimą apie pasaulį, kuriame visi žmonės, būdami labai skirtingi, yra kartu ir panašūs bei atsakingi už savo identiteto ir kultūros išsaugojimą, nes pasaulis ir yra gražus savo įvairove.

Virginija DŪDIENĖ,
Projekto
koordinatore mokytoja

Lietuvininkų dainavimo tradicija - Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvade

Etnokultūros centro albumo nuotr.

► **TAŠA.** Natūraliąją dainavimo tradiciją perėmė ir sąmoningai palaiko Klaipėdos krašto folkloro kolektyvai.

Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvade, kuriame puikuoja mūsų per amžius sukauptos žinios, įgūdžiai, susiformavusios tradicijos, iš kartos į kartą perduodama patirtis, nuo šiol - ir lietuvininkų dainavimo tradicija.

Šios vertybės įrašymu į sąvadą rūpinosi Klaipėdos miesto savivaldybės Etnokultūros centras, bendradarbiaudamas su Klaipėdos universiteto prof. dr. Lina Petrošiene.

Lietuvininkų dainavimo tradicija yra ryškus Mažosios Lietuvos tapatybę reprezentuojantis kultūros dėmuo, kurio savitumą atspindi XVII-XX a. užrašyta dainuojamoji tautosaka ir papročiai. Lietuvininkai savo dainas išdainuodavo vienbalsėmis plačios apimties, spalvingų dermių melodijomis, lyrine gamtos ir žmogaus gyvenimą vaizduojančia poezija.

Regiono dainavimo tradicijai išskirtinumą suteikia Baltijos jūros, Kuršių marių, Nemuno deltos pakrančių žvejų gyvensena.

XX a. istoriniai įvykiai dramatiškai pakeitė Mažosios Lietuvos gyventojų demografinę sudėtį. Nuolat mažėjo vietinių žmonių, geso ir natūralioji dainavimo tradicija. Ją perėmė ir sąmoningai palaiko Klaipėdos krašto folkloro kolektyvai ir čia gyvenantys lietuvininkų kultūrai pasižymėję žmonės, siekiantys įamžinti krašto istoriją, atkurti ir kūrybiškai vystyti lietuviškąją regiono tapatybę.

Greta lietuvininkų dainavimo tradicijos, sąvadą papildė

dar šešios vertybės - tai šilinių dzūkų grybavimo tradicijos, pintinių juostų pynimas, poledinė bumbinamoji stintų žvejyba, poledinė stintelių žvejyba sukančios bobas Lūšių ežere, Lietuvos totorių gastronomija, Žolinės atlaidų šventimas Krekenavoje.

Šiuo metu sąvade jau yra 39 vertybės, susijusios su įvairiomis atlikimo meno, tautodailės, amatų, švenčių, kulinarinio paveldo ir kitomis tradicijomis. Tarp jų - ir trys, jau įrašytos į UNESCO Reprezentatyvų žmonių nematerialaus kultūros paveldo sąrašą: kryždirbystė ir jos simbolika Lietuvoje, dainų ir šokių švenčių tradicija Baltijos šalyse bei sutartinės - lietuvių polifoninės dainos. Sąvado valdytojas yra LR kultūros ministerija, tvarkytojas - Lietuvos nacionalinis kultūros centras.

Etnokultūros centro inf.